

Trinn 2

Grunnleggende kjørekompentanse

Etter å ha gjennomført trinn 2 skal du ha det kjøretekniske grunnlaget og de kunnskapene som trengs for den trafikale opplæringen på trinn 3. Det innebærer å ha så god teknisk kjøreferdighet at oppmerksomheten kan rettes mot trafikkbildet og samhandlingen med andre trafikanter.

Trinn 2 omfatter minst 4 timers obligatorisk opplæring på avsperrert område, også kalt kjøregård. Ved avslutningen av trinn 2 skal du, dine medelever og læreren gjennomføre en veiledningssamtale, der dere sammen vurderer om målene for trinn 2 er nådd.

Mål for trinn 2

Du skal

- ha kunnskap om reglene for førerkort og trafikkopplæring
- ha kunnskap om grunnleggende faktorer for sikker kjøring
- ha kunnskap om eierens og brukerens ansvar for kjøretøyets stand og bruk, økonomisk ansvar, offentlige reaksjoner og plikter ved trafikkuhell
- ha kunnskap om mopedens konstruksjon og virkemåte i forhold til bruk, sikkerhet og miljø
- bruke mopedens betjeningsinnretninger
- utføre aktuell sikkerhetskontroll av sikkerhetsutstyr og moped
- sette i gang og stanse
- gire (der girmoped blir brukt) og utføre krypekjøring
- styre, akselerere og bremse mopeden

Tema 2.1

Fører kort og trafikkopplæring

Hvilke farer ser du i denne situasjonen?

Tenk over:

Hva kjennetegner en god mopedfører?

Moped er et anvendelig kjøretøy som er billig både i anskaffelse og eie. Du kan komme deg dit du vil. Som fører må du ta det ansvaret du har. Denne boka skal lære deg dette.

Grunnregler for atferd i trafikk

Vegtrafikkloven § 3, Grunnregler for trafikk, sier følgende om hvordan du skal ferdes i trafikken: «Enhver skal ferdes hensynsfullt og være aktpågivende og varsom så det ikke kan oppstå fare eller voldes skade, og slik at annen trafikk ikke blir unødig hindret eller forstyrret. Vegfarende skal også vise hensyn mot den som bor eller oppholder seg ved veien.»

All kjøring, også øvingskjøring, skal skje i tråd med grunnreglene i vegtrafikkloven. Det vil si at du skal kjøre hensynsfullt, aktpågivende og varsomt.

- Å være hensynsfull betyr at du skal samarbeide med andre trafikanter. Du skal for eksempel vise høflighet og forståelse for barn, eldre og funksjonshemmede.

- Å være aktpågivende betyr det samme som å være oppmerksom. Du må ha oversikt over trafikkbildet og evne til å forutse hva som kan komme til å skje i løpet av de nærmeste sekundene.
- Å være varsom betyr å avverge farlige situasjoner. Eksempler på det er å innta bremseberedskap, redusere farten, plassere mopeden riktig og gi tydelig tegn.

Hvordan bør du opptre i denne situasjonen?

Oppmerksomheten din og evnen til å reagere riktig er svært viktig for å unngå ulykker. De fleste uhell og skader i trafikken oppstår som resultat av at trafikantene ikke har anstrengt seg nok for å etterleve grunnreglene for atferd i trafikken.

Oversikt over opplæringen til førerkort for moped klasse AM146

Hovedmålet for opplæringen til førerkort for moped er at du etter å ha gjennomført trafikkopplæring skal ha fått øving i å kjøre moped på en ansvarlig måte. Du skal ha utviklet de kunnskaper og ferdigheter, den selvinnsikt og risikoforståelse som trengs for å kjøre på en måte som

- er trafiksikker
- gir god samhandling
- fører til god trafikkavvikling
- tar hensyn til helse, miljø og andres behov
- er i samsvar med gjeldende regelverk

For at du skal nå disse målene, må du lære deg å mestre mopeden reint teknisk. Men det er også svært viktig at du lærer deg trafikkreglene, og at du opparbeider deg forståelse for trafikken. Husk at det ikke er nok å vite hva et trafikkskilt betyr. Du må også forstå hvorfor skiltet er plassert der det står.

Hvilke mål har du satt deg for opplæringen?

Tenk over:

Hvordan kan du som mopedfører samarbeide med andre trafikanter i denne situasjonen?

I trafikken møter du stadig nye oppgaver som må løses. Du må kunne tolke ulike trafikksituasjoner og vurdere hvilken handling som er passende. Det kreves også at du kan leve deg inn i andres situasjon og ha tilstrekkelig selvkontroll til å handle i tråd med egne vurderinger. Det stilles krav til at du kan samarbeide med og ta hensyn til andre trafikanter.

Trinnvis opplæring og framdrift

Opplæringen til førerkort for moped gjennomføres i fire trinn. Målene for de fire trinnene viser hva som kreves for å klare førerprøven.

For å unngå at du må gjennom det samme lærestoffet flere ganger dersom du ønsker førerkort i flere klasser, har vi et modulbasert opplæringsystem. I de lette klassene viser dette seg først og fremst ved at trafikalt grunnkurs (trinn 1) er en felles modul for alle klasser. Skal du ta flere førerkort, trenger du bare ta trafikalt grunnkurs (trinn 1) en gang.

Obligatorisk opplæring, måloppnåelse og vurdering

Før du kan begynne den praktiske øvingen, må du ha gjennomført trafikalt grunnkurs. Teoristoff utover det trafikale grunnkurset kan

du lese på egen hånd. I tillegg til trafikkalt grunnkurs er det bare praktisk, obligatorisk kjøreopplæring.

Vurdering og veiledning

Til slutt i trinn 2 og trinn 3 skal du sammen med trafikklæreren vurdere nivået ditt. Det gjennomføres som en vurderingstime som inneholder både praktisk kjøring og samtale i grupper. Du og læreren skal sammen vurdere om målene for det enkelte trinnet er nådd. Vurderingen skal munne ut i en veiledning til deg i forhold til din videre opplæring. Hensikten med samtalen er å veilede deg i forhold til hva du har lært, og hva du bør fokusere på videre. Samtidig skal vurderingen bidra til å utvikle selvinnsikten og evnen din til å vurdere egne sterke og svake sider.

		Obligatoriske timer
Trinn 1	trafikkalt grunnkurs	17 timer
Trinn 2	øving i kjøregård	4 timer
Trinn 2	veiledningstime	1 time
Trinn 3	kjøring i trafikk	6 timer
Trinn 3	veiledningstime	1 time
Trinn 4	kjøring i tettsted og på landeveg	4 timer
		Sum: 33 timer

Risikoforståelse og selv vurdering

Ingen kan leve helt uten risiko for ulykker. Det viktige er at du vet at du kan være en risiko for deg selv og andre. Du må ha et bevisst forhold til det. I mange sammenhenger kan du faktisk velge din egen risiko.

Hvilke risikomomenter kan denne trafikksituasjonen romme?

- Kjører du uten hjelm, er det ikke bare ulovlig, men også et risikovalg. Da har du selv valgt å kjøre risikofylt.
- Kjører du mens du er påvirket av alkohol, narkotika eller medisiner, er sjansen for å påføre deg selv eller andre skade svært stor.
- Går du på en mørk veg uten refleks, ser ikke medtrafikantene deg. Risikoen er da stor for å bli påkjørt.

Husk at risikoen er svært høy de seks første månedene etter at du har fått førerkortet. Det er derfor viktig at du er klar over begrensningene dine. I så fall har du større forutsetninger for å kjøre sikkert. Vi tror alle vi er bedre enn gjennomsnittsføreren!

Tenk over:

Hvorfor tror så mange at de er bedre til å kjøre enn gjennomsnittet?

Vilkår for å ta førerkort for moped

Førerkortets gyldighetsområde

Førerkort for moped, førerkortklasse AM146, gjelder i Norge for tohjuls moped. Krav til alder, førerrett og helse

- Du må være 16 år for å få førerrett i klasse AM146
- Er du yngre enn 18 år gjelder førerretten tre- og firehjuls moped med egenvekt under 150 kg. Batteriets vekt kommer i tillegg dersom det er el-moped.
- Er du over 18 år, kan du føre moped med egenvekt over 150 kg.

Når det gjelder krav til helse og førerrett, aldersgrense for førerkort, gyldighetstid for førerkort, særbestemmelser o.l., viser vi til førerkortforskriften. Den finner du på www.lovddata.no eller www.fag.nkiforlaget.no. Du kan også få nærmere opplysninger ved å kontakte en av de lokale trafikkstasjonene til Statens vegvesen.

Når kan du begynne å øvingskjøre?

Vilkår for å kunne øvingskjøre

Mye av øvingskjøringen må du gjennomføre ved en trafikkskole.

Personer som skal øvingskjøre, må ha fullført trafikalt grunnkurs ved en godkjent opplæringsinstitusjon før øvingskjøringen kan starte.

Du må være fylt 15 år før du kan begynne å øvingskjøre til førerkort for moped. Du kan begynne tidligere dersom øvingskjøringen skjer i det offentlige skoleverket, men den kan ikke starte opp før du går i 10. klasse.

Sperrefrist

I visse tilfeller kan politiet utsette muligheten til å øvingskjøre og til å avlegge førerprøven. Det kaller vi å sette sperrefrist.

Har du kjørt uten førerkort, er sperrefristen minst seks måneder. Blir du dømt for rusmisbruk, kan du få en sperrefrist på opptil to år. Kjører du uten førerkort og forårsaker en større skade, får du minst ett års sperrefrist. Mistanke om straffbare forhold kan gi inntil tre måneders sperrefrist. I sperrefristperioden har du ikke lov til å drive øvingskjøring uten særlig tillatelse fra politiet.

Øvingskjøring

Læreren eller ledsageren din blir regnet som fører. Dere må begge opptre hensynsfullt, aktpågivende og varsomt under øvingskjøringen. Øvingskjøringen må ikke være til fare eller unødvendig ulempe

for andre trafikanter. Dere må også være skikket til å kjøre. Opp-
læringen kan du ta både ved trafikkskole og i offentlig skole.

Øving ved trafikkskole

Hvorfor må både trafikklærer og elev bruke refleksvest under opplæringen?

- Du kan bruke egen tohjuls moped under opplæringen. Mopeden må tilfredsstillere de kjøretøytekniske kravene.
- Det kan ikke være mer enn tre elever per lærer ved opplæring på veg.
- Læreren må bruke motorsykkel under opplæringen på veg.
- Både elev og lærer må ha på seg refleksvest under opplæringen.
- Kommunikasjonsutstyr skal brukes.

Øving med privat ledsager

- Du kan bruke tohjuls moped som tilfredsstillere de kjøretøytekniske kravene.
- Ved opplæring på veg kan det bare være en elev per ledsager.
- Ledsageren må bruke motorsykkel under opplæringen på veg.
- Både elev og ledsager må ha på seg refleksvest under opplæringen. Begge vestene skal være merket med en L.
- Kommunikasjonsutstyr skal brukes.

Førerprøven

Statens vegvesen

Søknad om førerkort/kompetansebevis

Sendes/innleveres ved din lokale trafikkstasjon.

For elektronisk søknad og informasjon om hvilke klasser du kan søke om elektronisk se www.vegvesen.no.

Etternavn, fornavn, mellomnavn		Fødselsnummer (11 siffer)	
Adresse		Telefonnummer	Mobilnummer (for sms-varsling)
Postnummer		E-post	
Poststed		Ønsket målform: ☐ Bokmål ☐ Nynorsk	
Søknaden gjelder: ☐ Førerkort første gang ☐ Utvidelse ☐ Fornyelse ☐ Innbytte av utenlandsk førerkort ☐ Tilbakelevering ☐ Kompetansebevis			
☐ AM145 tohjuls moped (søker født før 01.01.1985)	☐ B personbil/varebil	☐ D1 minibuss	
☐ AM146 tohjuls moped (søker født etter 01.01.1985)	☐ B96 tilhenger til klasse B (vogntogvekt 3501–4250 kg)	☐ D1E tilhenger til klasse D1	
☐ AM147 tre- og firehjuls moped	☐ BE tilhenger til klasse B	☐ D buss	
☐ S beltetotorsykkels/snoscooter		☐ DE tilhenger til klasse D	
☐ T traktor	☐ C1 lett lastebil 3500–7500 kg	Kompetansebevis	
☐ A1 lett motorsykkel	☐ C1E tilhenger til klasse C1	☐ yrkesjåfør: godstransport	
☐ A2 mellomtung motorsykkel	☐ C lastebil	☐ yrkesjåfør: persontransport	
☐ A motorsykkel	☐ CE tilhenger til klasse C	☐ utrykning (kode 160)	
☐ B1 firehjuls motorsykkel			
Har du et førerkort fra et annet land?	Utstedt av (land)		
☐ Ja ☐ Nei Dersom «ja»: gi utfyllende opplysninger i feltene til høyre	Førerkort for klasse	Utstedt dato	Gyldig til
Fylles ut ved søknad om tilbakelevering av inndratt norsk/utenlandsk førerkort:	Inndratt av politidistrikt i Norge / myndighet i annet land	Inndratt fra dato	Inndratt til dato

Du kan legge inn søknad om førerrett på www.vegvesen.no.

Du går opp til førerprøven på trafikkstasjonen. Førerprøven omfatter en teoretisk prøve. Du avlegger prøven for at myndighetene skal kunne vurdere om du har nådd målene som er satt for å få førerkort. Den praktiske opplæringen og veiledningen du har ved skolen, gir bestått om du når målene.

På teoriprøven skal du svare på flervalgsspørsmål. Prøven tas på en datamaskin. Har du lese- eller skrivevansker, kan du avlegge muntlig prøve. Dette må du ta opp med trafikkskolen eller trafikkstasjonen i god tid før du skal avlegge prøven. Dersom du stryker, kan ny teoretisk prøve avlegges tidligst etter to uker.

Førerkort med to års prøvetid

Vanligvis blir førerkortet for moped utstedt for livstid. De to første årene gjelder likevel som «prøvetid». Mister du førerkortet i prøveperioden på grunn av overtredelser i trafikken, må du avlegge ny førerprøve. Det blir da også en ny prøveperiode på to år.

Tenk over:

Hva gjør meg til en god mopedfører?
Hva forventer jeg av andre trafikanter?

Tema 2.2

Grunnleggende faktorer for sikker kjøring

Interessen for små og store tohjulinger er stor.

Mopedulykker

Det er om lag 180 000 registrerte mopeder i Norge. De siste tiårene har salget av mopeder vært stort. I samme periode har det vært en reduksjon i antallet ulykker med moped. Omtrent 350 mopedførere ble skadd eller drept i trafikken i 2012.

De aller fleste ulykkene skjer i dagslys, på tørr vegbane og i tettbygde strøk. De fleste ulykkene skyldes for stor fart etter forholdene. Svært mange hevder at de oppfattet situasjonen for seint til at de rakk å stanse eller svinge unna.

Tenk over:

Hvorfor er unge førere så ulykkesutsatt?
Hva kan du selv gjøre for å redusere ulykkesrisikoen?

Hvilke andre konsekvenser får ulykkene enn ryddearbeid på ulykkesstedet?

De vanligste mopedulykkene

Hva bør du tenke på i denne situasjonen?

Svært mange av ulykkene er sammenstøt mellom moped og bil, og mange er såkalte eneulykker. Det er mye å vinne på å kjøre med omtanke for å verne om seg selv. Det vil si at du ofte må gi fra deg «retten». Husk at bilførerne ofte overser mopedister. Når et sammenstøt skjer, er du den svakeste parten.

Har bilisten som skal svinge inn på vegen, sett deg?

De tre vanligste typene mopedulykker er

- kryssulykker
- ulykker med påkjørsel bakfra
- eneulykker

Sammenstøt mellom bil og moped i vegkryss er den vanligste ulykkestypen.

Ulykker skjer ofte i uoversiktlige situasjoner

Som oftest er det bilføreren som har det meste av skylda. Bilføreren oppdager ikke mopeden og overholder ikke vikeplikten. Men det skjer også at mopedføreren ikke overholder vikeplikten.

Hvorfor er det lurt å holde god avstand til andre trafikanter?

Fordi mange kjørende holder for kort avstand til forankjørende, skjer det ofte ulykker med påkjørsel bakfra. I slike ulykker er det like ofte mopedføreren som bilføreren som har skylda. Velte- og utforkjøringsulykker er de vanligste eneulykkene med moped.

Andre typiske mopedulykker er

- utkjøring fra vegkanten (uoppmerksomhet)
- forbikjøring
- påkjørsel i gangfelt
- dårlig vedlikeholdt moped (bremses, dekk)
- forårsaket av rusmiddelbruk, f.eks. alkohol

Tiltak for sikker kjøring

Tenk over:

- a) Hvordan kan du skape en sikkerhetssone rundt deg?
- b) Hvorfor er det lurt å holde god avstand til andre trafikanter?

Trafikkreglene pålegger deg å holde så lang avstand til forankjørende at du til enhver tid kan stoppe på en strekning som er forsvarlig i forhold til den strekningen du har oversikt over.

Hva må du ta hensyn til med tanke på fart og plassering i denne situasjonen?

Du trenger alltid en fri strekning foran deg når du er ute og kjører. Jo større fart er, desto lengre fri strekning trenger du. Et godt og vanlig råd er å beregne denne strekningen til 3 sekunder. Da får du rom og tid til å observere, oppfatte, avgjøre og handle. Under gode føreforhold vil du i beste fall ha behov for følgende frie strekninger foran deg:

15 km/t – ca. 7 m

30 km/t – ca. 20 m

45 km/t – ca. 35 m

Hvordan vil du tilpasse fart og plassering i denne gata?

Konklusjon

Oftest ser ikke mopedføreren at situasjonen er oppstått før det er for seint. Du må derfor lære deg til å kjenne igjen situasjoner som er farlige. Du må prøve å tenke både for deg selv og bilførerene. Du må være bilistens opp-passer.

Sammenhengen mellom fart og observasjon

Hvordan du opplever tett trafikk, avhenger av hvor du ser trafikken fra. Står du på et fortau, vil du kanskje få inntrykk av kaos. Står du i femte etasje og ser ut av et vindu, får du kanskje inntrykk av orden og samarbeid.

Når du kjører moped, skal du nesten ha overblikk som om du stod i vinduet. Prøv å tenke deg hva medtrafikantene gjør eller planlegger å gjøre. Observer de andre trafikantenes tegn, fartstilpasning og plassering. Da blir det lettere for deg å forutse hvordan de vil kjøre.

Legg også merke til ting som kan føre til konflikter. Det er ikke lett å oppfatte flere hendinger samtidig. Husk at du ved å justere farten kan bestemme hvor mye tid du har til observasjon. Du må lære deg til å overse uvesentlige ting. Både ulykkesrisiko og skadeomfang øker når farten øker.

Å stoppe en moped raskt nok krever lang erfaring.

- Bruk forbremsen som hovedbrems.
- Avpass farten til din egen ferdighet.
- Er du nybegynner – kjør saktere.

Sammenhengen mellom fart, kraft og skadeverk

Selv om mopeden oftest ikke oppnår høy fart, er den mer enn høy nok til å utrette store skader.

For å unngå alvorlige skader er det viktig at du som mopedfører kjenner til hvilke krefter som er i sving når du kjører, og at du vet en del om fartens betydning for reaksjonen og bremselengden.

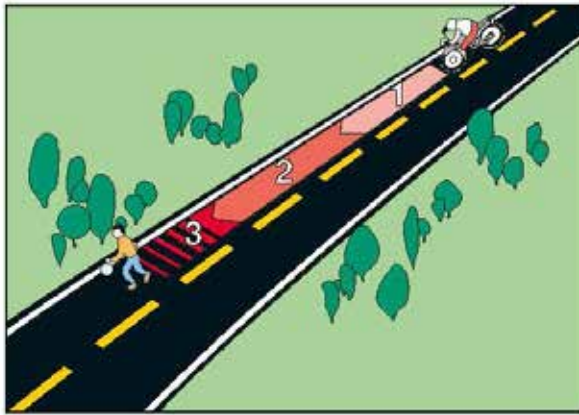
Når en moped er i bevegelse framover, vil den på en måte «ønske å fortsette». Denne «lysten» til å fortsette framover kaller vi bevegelsesenergi. Bevegelsesenergien er avhengig av farten og vekten. Dobbel vekt gir dobbel bevegelsesenergi. Dobbel fart gir fire ganger så stor bevegelsesenergi. Det vil si at en moped som kjører dobbelt så fort som deg, trenger fire ganger så lang strekning for å stanse.

Bevegelsesenergien bør reduseres ved at du bremser ned gradvis, slik vi vanligvis gjør når vi kjører. Da utgjør ikke bevegelsesenergien noen fare for deg.

Stanser du brått (for eksempel kjører inn i en stillestående bil foran deg), vil du bli slengt framover. Du stanser først når du treffer noe som er sterkt nok til å stoppe deg. Du greier aldri å holde deg fast mot denne kraften, selv ikke i lav fart.

Reaksjonstid + bremselengde = stopplengde

1: Reaksjonslengde
2: Bremselengde
3: Sikkerhetsmargin

Reaksjonstid og reaksjonslengde

Reaksjonstida er den tida du trenger fra en situasjon oppstår til du får bestemt deg for hva du vil gjøre (bremse, styre unna osv.).

Reaksjonslengden er den distansen du tilbakelegger i løpet av reaksjonstida. Undersøkelser har vist at vanlig reaksjonstid i trafikken er ca. ett sekund. Det tilsier at reaksjonslengdene under vanlige forhold blir om lag

15 km/t – 4 m

30 km/t – 8 m

45 km/t – 12 m

Reaksjonstida kan variere fra 0,5 til 3 sekunder, alt etter hvor flink du er til å oppdage situasjonene tidlig. Det vil blant annet si hvor flink du er til å bruke synet. Dette krever erfaring. Husk at det er lett å feilvurdere trafikksituasjoner når både du selv og andre er i fart.

Vær oppmerksom på vegfeller som for eksempel kumlokk.

Bremselengde

Når du kjører moped, avhenger bremselengden i stor grad av hvor flink du er til å bremse. Når du bremser, blir vekta (tyngdepunktet) flyttet framover. Det er naturlig at forbremsen skal ha størst bremsekraft.

Bremselengdene ved normal bremsing på tørr asfaltveg blir

15 km/t – 3 m

30 km/t – 12 m

45 km/t – 27 m

En dyktig mopedfører må sjelden ty til nødbremsing. Dyktige mopedførere er oppmerksomme og planlegger kjøringen slik at det er nok å bremse på normal måte.

Nødbremsing kan likevel bli aktuelt. Brems så hardt og raskt du kan. Mange taper bremselengde ved at de ikke bremser nok i begynnelsen. Husk at du må unngå å låse bakhjulet, det øker risikoen for velt.

Nødbremsing

15 km/t – 1 m

30 km/t – 4 m

45 km/t – 9 m

Bremsing i sving må du prøve å unngå. Om det likevel skulle bli nødvendig, er det viktig at du merker deg følgende:

En moped som ligger over i en sving, tåler ikke like hard bremsing som en moped som står rett. Risikoen for skrens og velt er stor.

Bremselengdene vi har oppgitt, gjelder ved bruk av begge bremsene på godt føre. Lengdene kan ofte bli atskillig større.

Tenk over:

Hvorfor øker bremselengden så mye mer enn fartsøkningen?

Stoppplengde

Reaksjonslengden sammen med bremselengden utgjør stopplengden. Har du kortere fri strekning foran deg enn stopplengden, kan du ikke unngå uhell i en krisesituasjon. Stopplengder under varierende fart er vist nedenfor.

Fart	Reaksjonslengde	Bremselengde	Stoppplengde
15 km/t	4 m	1 m	5 m
30 km/t	8 m	4 m	12 m
45 km/t	12 m	9 m	21 m

Disse stopplengdene gjelder bare når du er oppmerksom, veggrepet er godt, og du bremses maksimalt.

Veggrepets betydning for bremsing og styring

Med veggrep mener vi hjulenes kontakt med vegbanen. Veggrepet har stor betydning for bremselengdene. Våt veg kan for eksempel doble bremselengdene, og isete vegbane kan gi fire ganger så stor bremselengde.

Tror du at dårlige føreforhold øker sjansen for uhell?

Legg særlig merke til at det kan være dårlig veggrep i disse situasjonene:

- når det er løv på veggen
- ved kjøring på vegoppmerking
- ved kjøring over kumlokk
- ved kjøring på trikkeskinner
- ved kjøring på grusveg og når det er småstein på asfaltveg

Det brukes ofte plastbelegg for å merke opp gangfelt og langsgående linjer. Feltene og linjene kan bli glatte når det regner. Ellers kan det være eksos, oljesøl og liknende som gjør at det er glatt disse stedene.

Hvordan du kan skape sikkerhet rundt deg i trafikken

Det er viktig å innse at du som mopedfører tilhører de svake i trafikken. For å sikre deg selv må du kjøre som om bilførerene ikke ser deg. Farten må reduseres slik at du kan stanse dersom bilene ikke gjør det. Det hjelper lite å holde på retten din, for i kollisjonsøyeblikket vinner bilen likevel.

Hvordan kjøring med mopedbil skiller seg fra kjøring med moped med hensyn til kjøreteknikk og plassering

Den største likheten mellom moped og mopedbil er at den tillatte maksimalfarten er 45 km/t. Førere av mopedbil med totalvekt over 150 kg må ha fylt 18 år og ha førerkort for klasse AM 147 eller klasse B for personbil eller for traktor.

Mopedbilen ser ut som en bil med lite karosseri. Det tilsier at mopedbilførere må ta hensyn til det såkalte synlighetsproblemet. Bortsett fra dette er mesteparten det samme som på vanlige biler med fire hjul: lykter foran og bak, innvendige og utvendige speil, bilbelter, vinduer, pedaler, ratt og gir.

Tenk over:

- a) Hvordan bør en mopedfører plassere seg for å se og bli sett i trafikken?
- b) Kan du parkere mopedbilen der det er skiltet med avgiftsfri parkering for motorsykel og moped?

Bruk av verneutstyr

Verneutstyret har først og fremst disse to funksjonene:

- beskytte mot kulde, fuktighet og eventuelle skader om ulykken inntreffer
- sørge for at du blir mest mulig synlig i trafikken

Når du kjører moped, får du sterk trekk i halsen og nakken. Mange kjører uten halstørkle og uten å kneppe igjen i halsen. Selv på varme sommerdager er ikke det fornuftig. Kalde muskler fungerer mye dårligere enn varme (det er derfor idrettsfolk varmer opp). Har du i tillegg en litt framoverbøyd kjørestilling, oppstår det spenninger i muskulaturen. Det gir dårlig blodomløp, og musklene blir stive og vonde.

Kle deg alltid slik at du er god og varm når du kjører moped. Husk alltid å tette igjen i halsen og nakken, rundt håndleddene og anklene. Selv når det er varmt i været, vil vinden være kjølig når du kjører.

Sørg for at klærne har skarpe, synlige farger, slik at du blir lett synlig når du kjører. Vanlige sko, olabukser og dynejakker er ikke brukbart utstyr. Det gir dårlig beskyttelse.

- Skoene bør være solide, vannavvisende og ankeldekkende. Unngå lange skolisser.
- Buksa bør være vann- og vindtett. Bukser som er vide nederst, hekter seg lett fast i pedaler og fothvilere. Det kan føre til uhell, for eksempel velt.
- Jakka bør ha en skarp farge. I tillegg bør den ha høy hals og være vann- og vindtett.

Overtrekksklær (dress, hansker, støvler) til bruk i regnvær gir effektiv beskyttelse og er å anbefale selv om det ikke regner.

Hjelmen må være av godkjent type og er påbudt både på korte og lange kjøreturer. Helhjelm gir best beskyttelse.

Helhjelm, halvhjelm og crosshjelm

Er hjelmen for stor, gir den liten sikkerhet. Den kan vri seg på hodet eller til og med falle av. Vær oppmerksom på det dersom du låner hjelm. Det aller beste er at du har din egen private hjelm. Du skal ikke kunne dra av deg hjelmen bakfra når hakestroppen er festet.

Hjelmen er ofte utstyrt med visir. Stripper i visiret, søle, regn og dogg kan gi redusert sikt. Visiret er mopedens frontrute. Vær nøye med å holdet det reint. Skift visir dersom det har stripper. Vær oppmerksom på at hørselen blir redusert når du bruker hjelm.

Tenk over:

Hvorfor er det viktig at du som mopedfører er godt synlig?

Tema 2.3

Ansvar for mopedens stand og bruk, økonomisk ansvar, offentlige reaksjoner og plikter ved trafikkuhell

Førerens og eierens ansvar

Det stilles visse krav før du har lov til å bruke mopeden:

- Du må ikke bruke mopeden uten at den er registrert og har lovlig kjennemerke, og uten at vognkort er utstedt.
- Du må ikke låne bort mopeden til personer uten førerkort eller til personer som er påvirket.